

„Formy pomocy dla osób długotrwale lub ciężko chorych (na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej)”

Choroba niesie ze sobą wiele wyzwań. Warto wiedzieć, że – po spełnieniu określonych warunków – w sytuacji długotrwałej lub ciężkiej choroby¹, istnieje możliwość uzyskania wsparcia ze strony instytucji samorządowych².

Ustawa o pomocy społecznej nie wyodrębnia w sposób szczególny (ze względu na jednostkę chorobową) żadnej grupy osób długotrwale lub ciężko chorych, dlatego też osoby te mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej na zasadach ogólnych.

Długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, a także zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa są wymienione wśród przestanków dających możliwość ubiegania się o wsparcie z systemu pomocy społecznej.

¹ Podstawa prawna: ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia wykonawcze

² Obowiązek wspierania rodzin w trudnej sytuacji życiowej spoczywa na samorządach, a ich działania w tym zakresie powinny mieć charakter wielofunkcyjny.

Sytuacja dochodowa nie wpływa na prawo do uzyskania opisanych w tej informacji świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej, może jednak wpływać na wysokość odpłatności za niektóre z tych świadczeń.

Kryterium dochodowe, które może być uwzględniane przy ustalaniu odpłatności za świadczenia niepieniężne w pomocy społecznej i jest uwzględniane przy ustalaniu świadczeń pieniężnych wynosi od dnia 1 stycznia 2022 r.:

776 zł – w przypadku prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego,

600 zł na osobę w rodzinie – w przypadku prowadzenia kilkuosobowego gospodarstwa domowego.

Kwota kryterium dochodowego podlega weryfikacji co 3 lata.

Ważna definicja!

W systemie pomocy społecznej przez **rodzinę** rozumie się *osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące*.

Do świadczeń, o które mogą ubiegać się osoby długotrwale lub ciężko chore, należą w szczególności:

1. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania

Osoby uprawnione:

- » Osoby, które są samotne i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione;
- » Osoby, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w:

- » zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (np. drobne zakupy, gotowanie, porządki w domu),
- » opiece higienicznej (np. mycie, kąpanie, ubieranie, przesłanie łóżka, zmiana bielizny pościelowej),
- » zaleconej przez lekarza pielęgnacji oraz
- » w miarę możliwości, w zapewnieniu kontaktów z otoczeniem.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy doszło do nagłego pogorszenia stanu zdrowia lub gdy objęcie osób usługami opiekuńczymi wynika z konieczności zapewnienia danej osobie odpowiedniej opieki, usługi te mogą być przyznane w trybie pilnym.

Odpłatność:

Wysokość odpłatności zależy od sytuacji dochodowej rodziny, a także przyjętych przez gminę miejsca zamieszkania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze. Warunki te określa Rada gminy w stosownej uchwale. W uchwale tej są także określone szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

2. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w formie usług sąsiedzkich

Osoby uprawnione:

- » Osoby, które są samotne i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione;
- » Osoby, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi sąsiedzkie obejmują:

- » pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych,
- » podstawową opiekę higieniczno-pielęgniacyjną (przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji),
- » w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem

Odpłatność:

Wysokość odpłatności zależy od sytuacji dochodowej rodziny, a także przyjętych przez gminę miejsca zamieszkania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w tej formie. Warunki te określa Rada gminy w stosownej uchwale. W uchwale tej są także określone szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

3. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania

Osoby uprawnione:

- » Osoby, które są samotne i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione;
- » Osoby, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to:

- » usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy doszło do nagłego pogorszenia stanu zdrowia lub gdy objęcie osób specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wynika z konieczności zapewnienia takim osobom odpowiedniej opieki, usługi te mogą być przyznane w trybie pilnym.

Odpłatność:

Wysokość odpłatności zależy od sytuacji dochodowej rodziny, a także przyjętych przez gminę miejsca zamieszkania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze. Warunki te określa Rada gminy w stosownej uchwale. W uchwale tej są także określone szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

4. Usługi świadczone w ośrodkach wsparcia

Osoby uprawnione:

- » Osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Usługi świadczone w ośrodkach wsparcia:

- » usługi opiekuńcze,
- » specjalistyczne usługi opiekuńcze
- » posiłek.

Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu. W ośrodku wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkiem wsparcia, może być m.in.: dzienny dom pomocy, klub samopomocy.

Odpłatność:

Określa podmiot samorządu kierujący do tego ośrodka w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług.

5. Usługi wsparcia krótkoterminowego realizowane w domach pomocy społecznej

Osoby uprawnione:

- » Osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące opiekę nad tą osobą.

Odpłatność:

Ustala organ wydający decyzję przyznającą prawo do usług wsparcia krótkoterminowego. Obowiązani do wnoszenia opłaty za korzystanie z usług wsparcia krótkoterminowego są osoby korzystające z usług wsparcia krótkoterminowego i gmina, która przyznała usługi wsparcia krótkoterminowego.

6. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności **prawne, psychologiczne i rodzinne**, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Poradnictwo prawne polega na udzielaniu informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne polega na realizacji procesów diagnozowania, profilaktyki i terapii.

Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa prowadzi wojewoda (rejestr ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz publikuje na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego).

7. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Osobom w trakcie lub po przebytej chorobie nowotworowej mogą być przyznane również świadczenia pieniężne, w szczególności:

Zasilek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek stały przysługuje:

- » pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- » pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasilek celowy jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasilek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Gdzie i w jaki sposób należy składać wnioski o wsparcie ?

- » W celu uzyskania świadczeń z pomocy społecznej należy zwrócić się z wnioskiem do ośrodka pomocy społecznej (Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Centrum Usług Społecznych), właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.
- » Informacje o potrzebie udzielenia wsparcia, można zgłosić do ww. jednostek osobiście, telefonicznie, czy też inną drogą.
- » Świadczenia w pomocy społecznej, poza nielicznymi wyjątkami, przyznawane są decyzją administracyjną, wydaną na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego. Od decyzji, w przypadku niezadowolenia z jej rozstrzygnięcia, służy odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego.